

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69

Telefon dyżurny: 21-34-34

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telex: 816-436

BS/168/71/90

**POLITYCY I INSTYTUCJE POLITYCZNE W ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ
RÓŻNICE W OPINIACH MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH**

Komunikat z badań

Warszawa, czerwiec 1990 r.

W kwietniu i na przełomie maja 1990 roku przeprowadziliśmy dwa sondaże opinii, w których pytaliśmy m.in. o ocenę działalności różnych instytucji i ważnych osobistości naszego życia politycznego. Pierwszym¹ objęliśmy tegorocznych absolwentów wszystkich typów szkół średnich i zasadniczych, drugi zaś był standardowym badaniem przeglądowym na populacji dorosłej ludności Polski².

1. Świat polityki w świadomości młodzieży

Największą (blisko 3/4 wskazań) aprobatą młodzieży cieszy się działalność premiera T.Mazowieckiego (tab.1). Podobnie są oceniane obie izby parlamentu: Sejm (73,9%) i Senatu (72,0%). Kościół obdarzany przez dorosłych najwyższym uznaniem akceptuje 69,8% uczniów. Wysoki jest również poziom aprobaty telewizji (67,9%).

Około 2/3 tegorocznych absolwentów szkół średnich pozytywnie ocenia działalność rządu, "Solidarności" i jej przewodniczącego L.Wałęsy.

Wyraźnie gorzej jest oceniane wojsko (48,0%) i prezydent W.Jaruzelski, którego zaufaniem obdarzy 42,6% respondentów.

Milicję wyróżnia spośród analizowanych instytucji najniższy wskaźnik aprobaty "netto" (4,1), a OPZZ - najwyższy poziom dezaprobaty (31,7%).

Spośród przedstawionych do oceny respondentom partii politycznych najwięcej ocen pozytywnych otrzymało Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe 42,9%, a najmniej obie powstałe po rozwiązaniu PZPR partie socjaldemokratyczne - SdRP (23,5) oraz USRP (22,3). Warto zaznaczyć, że średnio nieco powyżej 1/3 respondentów miało trudności z dokonaniem oceny poszczególnych partii (tab.2).

---

¹ "Młodzież '90" - badanie przeprowadzono w dniach 17.04.-7.05.1990 r. na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie uczniów ostatnich klas szkół średnich i zasadniczych zawodowych.

² "Aktualne problemy i wydarzenia" (5) - sondaż zrealizowany w dniach 17-23.05.1990 r. na reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

Tabela 1

w procentach

Osobistości, instytucje, organizacje	Odpowiedzi na pytanie: <i>Czy, Twoim zdaniem, działalność wymienionych osób i instytucji dobrze służy społeczeństwu i jest zgodna z jego interesami?</i>					Poziom aproba- ty "netto"
	zdecydo- wanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydo- wanie nie	trudno powie- dzieć	
Premier rządu T.Mazowiecki	31,0	42,3	7,1	4,0	12,6	62,2
Przewodniczący "S" L.Wałęsa	26,1	39,7	10,1	7,6	13,9	48,1
Prezydent W.Jaruzelski	8,3	34,3	21,8	11,3	20,6	9,5
Kościół	31,0	38,8	9,5	4,9	11,7	55,4
Sejm	20,2	53,7	7,1	2,8	13,4	63,4
Senat	19,2	52,8	7,8	2,2	14,4	62,0
"Solidarność"	18,4	46,9	11,7	5,4	14,1	48,2
Rząd	14,2	50,6	13,2	3,6	14,2	48,0
Telewizja	13,7	54,2	12,3	4,1	12,6	50,6
Wojsko	9,0	39,0	21,9	10,1	16,4	16,0
Milicja	7,0	30,0	27,4	13,7	18,5	-4,1
OPZZ	4,0	26,3	22,4	9,3	32,6	-1,4

Tabela 2

w procentach

Organizacje	Odpowiedzi na pytanie: <i>Czy, Twoim zdaniem, działalność wymienionych organizacji dobrze służy społeczeństwu i jest zgodna z jego interesami?</i>					Poziom aproba- ty "netto"
	zdecydo- wanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydo- wanie nie	trudno powie- dzieć	
ZCh-N	9,5	33,4	13,6	4,8	33,4	24,5
KPN	6,4	29,6	15,6	5,8	37,2	14,6
PSL "O"	3,3	26,6	18,5	5,0	39,8	6,4
SdRP	2,7	20,8	22,7	9,5	38,6	-8,7
USRP	2,4	19,9	22,0	8,3	41,0	-8,0
SD	2,2	29,1	17,5	5,0	40,3	8,8

Podobne badanie wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych przeprowadziliśmy wiosną 1989 roku. Interesujące zatem będzie porównanie tegorocznych opinii młodych ludzi z opiniami, jakie mieli o tych samych instytucjach w zupełnie odmiennej sytuacji politycznej (tab.3).

Tabela 3

w procentach

Instytucje i organizacje	Ocena działalności danej instytucji czy organizacji:		Różnice ocen
	1989 r.	1990 r.	
	zgodna z interesem społecznym		
Sejm	56,8	73,9	17,1
Kościół	74,4	69,8	-4,6
Telewizja	56,1	67,9	21,8
"Solidarność"	64,6	65,3	0,7
Rząd	39,7	64,8	25,1
Wojsko	55,8	48,0	-7,8
Milicja	37,8	37,0	-0,8
OPZZ	42,1	30,3	-11,8
	niezgodna z interesem społecznym		
Sejm	22,3	9,9	-12,4
Kościół	10,5	14,4	3,9
Telewizja	23,6	16,4	-7,2
"Solidarność"	11,5	17,1	5,6
Rząd	35,0	16,8	-18,2
Wojsko	27,7	32,0	4,3
Milicja	41,2	41,1	-0,1
OPZZ	24,9	31,7	6,8

W ciągu roku wyraźnie wzrósł poziom aprobaty instytucji władzy centralnej: rządu (25,1%) i Sejmu (17,1%), nieco mniej - telewizji (11,8%). Jednocześnie zmniejszył się odsetek respondentów wyrażających dezaprobatę wobec tych instytucji (odpowiednio: o 18,2%, 12,4% i 7,2%). Nie zmieniło się zaufanie do "Solidarności", której działalność akceptuje 2/3 ankietowanej młodzieży, i milicji, aprobowanej przez 37% absol-

wentów. Kościół cieszy się obecnie nieco mniejszym uznaniem niż rok temu. Najwięcej stracił OPZZ (11,8%).

2. Świat polityki w świadomości dorosłych

Spośród osobistości życia publicznego najwyższe (81% wskazań) uznanie zdobył premier T.Mazowiecki (tab.4). Kierowany przez niego rząd darzy zaufaniem 62,4% społeczeństwa, a działalność pełniącego funkcję wicepremiera L.Balcerowicza aprobuje mniej niż połowa respondentów (46,8%).

Blisko 2/3 ankietowanych pozytywnie oceniło aktywność polityczną L.Wałęsy, a nieco mniej (58,8%) - samą "Solidarność".

Tabela 4

w procentach

Osobistości, instytucje, organizacje	Odpowiedzi na pytanie: <i>Czy, Pana(i) zdaniem, działalność wymienionych osób i instytucji dobrze służy społeczeństwu i jest zgodna z jego interesami?</i>					Poziom aproba- ty "netto"
	zdecydo- wanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydo- wanie nie	trudno powie- dzieć	
Premier rządu T.Mazowiecki	35,1	46,1	6,2	1,8	10,8	73,2
Przewodniczący "S" L.Wałęsa	19,5	44,7	13,5	7,2	15,1	43,5
Wicepremier L.Balcerowicz	13,4	33,4	22,2	10,1	20,8	14,5
Prezydent RP W.Jaruzelski	8,4	38,3	20,6	9,7	22,9	16,4
Przewodniczący OPZZ A.Miodowicz	2,8	24,1	23,0	14,9	35,3	-11,0
Kościół	36,3	42,5	9,4	2,5	9,2	66,9
Senat	12,9	49,3	14,6	3,1	20,1	44,5
Sejm	12,1	50,8	16,9	2,1	18,1	43,9
"Solidarność"	14,8	44,0	15,4	5,4	20,4	38,0
Rząd	11,9	50,5	16,7	2,8	18,0	42,9
Telewizja	7,2	51,8	18,3	5,3	17,4	35,4
Wojsko	11,5	43,1	9,2	3,1	33,0	42,3
MSW	2,7	27,5	21,6	7,6	40,6	1,0
OPZZ	4,2	27,7	22,1	10,0	36,0	-0,2

Tabela 5

w procentach

Osobistości, instytucje	Ocena działalności osobistości i instytucji:					
	XI '89	I '90	II '90	III '90	IV '90	V '90
zgodna z interesem społecznym						
Premier rządu T.Mazowiecki	94,7	91,3	88,9	90,0	84,4	81,2
Przewodniczący "S" L.Wałęsa	92,8	85,0	79,2	73,7	72,0	64,2
Prezydent RP W.Jaruzelski	69,2	65,5	61,1	58,5	49,1	46,7
Przewodniczący OPZZ A.Miodowicz	32,7	30,6	32,2	33,7	29,7	26,9
Wicepremier L.Balcerowicz	-	60,5	58,9	52,4	53,4	46,8
Kościół	87,8	84,5	80,5	83,4	79,2	78,8
Sejm	88,7	79,2	74,5	73,1	66,8	62,9
Rząd, Rada Ministrów	87,4	75,0	73,9	67,4	64,0	62,4
Senat	86,3	75,9	68,7	66,4	64,2	62,2
"Solidarność"	83,5	74,4	70,8	65,9	61,3	58,8
Wojsko	62,0	55,4	58,7	58,5	50,8	54,6
OPZZ	36,7	37,5	41,2	38,2	31,0	31,9
MO i resort spraw wewnętrznych	37,4	32,4	30,6	26,0	30,5	30,2
niezgodna z interesem społecznym						
Premier rządu T.Mazowiecki	1,6	3,7	5,3	5,4	7,1	8,0
Przewodniczący "S" L.Wałęsa	3,1	8,9	12,6	17,9	16,7	20,7
Prezydent RP W.Jaruzelski	15,4	19,0	25,3	26,8	30,2	30,3
Przewodniczący OPZZ A.Miodowicz	41,2	41,5	37,7	39,8	38,3	37,9
Wicepremier L.Balcerowicz	-	16,8	20,4	31,8	27,4	32,3
Kościół	5,7	6,7	11,8	9,6	8,8	11,9
Sejm	4,1	9,9	14,5	14,5	15,9	19,0
Rząd	4,5	11,9	14,2	17,4	19,1	19,5
Senat	5,1	11,0	13,4	17,5	14,0	17,7
"Solidarność"	5,7	9,4	14,2	19,3	17,3	20,8
Wojsko	14,0	15,7	14,7	17,7	14,6	12,3
OPZZ	32,6	31,4	30,3	31,5	30,5	32,1
MO i MSW	36,2	38,0	47,8	50,6	40,3	29,2

Prezydent W.Jaruzelski cieszy się zaufaniem 46,7% badanych, przy czym wskaźnik aprobaty "netto" jest wyraźnie mniejszy (16,4%).

OPZZ zyskał akceptację niemal 1/3 badanych, ale tyle samo osób wyraża dezaprobatę wobec tej organizacji. Działalność A.Miodowicza wyraźnie więcej ankietowanych ocenia negatywnie niż pozytywnie (najniższy poziom aprobaty "netto" - minus 11,0).

W okresie od listopada '89 - momentu najwyższej aprobaty wszystkich aktorów polskiej sceny politycznej - do końca maja najwięcej (28,8%) stracił na społecznym uznaniu przewodniczący "Solidarności" L.Wałęsa (w ostatnim miesiącu - 8,2%; tab.5).

Aprobata L.Balcerowicza od stycznia spadła o 14,7% (w maju o 6,6%), jednocześnie wzrosła dezaprobatą o 15,5%.

Nadal zmniejsza się odsetek respondentów pozytywnie oceniających działalność prezydenta W.Jaruzelskiego.

Akceptacja instytucji kreujących nowy ład ustrojowy: Senatu, Sejmu, rządu i "Solidarności", nie uległa w ciągu ostatniego miesiąca istotnemu zmniejszeniu; w porównaniu zaś z listopadem '89 obniżyła się średnio o 25%.

W ciągu całego interesującego nas okresu utrzymuje się niski poziom aprobaty OPZZ i MSW, przy czym o ile dezaprobatą OPZZ pozostawała na niezmiennym poziomie, to dezaprobatą MSW ulegała istotnym zmianom. Najwyższą wartość osiągnęła w kwietniu (50,6%), by obecnie spaść do 29,2%.

3. Młodzież a dorośli

Różnice w ocenach działalności niektórych osobistości życia publicznego i instytucji między młodzieżą a populacją dorosłego społeczeństwa przedstawiono w tabeli 6.

Tabela 6

w procentach

Ocena osobistości, instytucji, organizacji	Wskazania		Różnica
	młodzieży	dorosłych	
Premier rządu T.Mazowiecki			
Aprobata	73,3	81,2	-7,9
Poziom aprobaty "netto"	62,2	75,2	-10,0
Przewodniczący "S" L.Wałęsa			
Aprobata	65,8	64,2	1,6
Poziom aprobaty "netto"	48,1	43,5	4,6
Prezydent RP W.Jaruzelski			
Aprobata	42,6	46,8	-4,2
Poziom aprobaty "netto"	9,5	16,4	-6,9
Sejm			
Aprobata	73,9	62,9	11,0
Poziom aprobaty "netto"	63,4	43,9	19,5
Senat			
Aprobata	72,0	62,2	9,8
Poziom aprobaty "netto"	62,0	44,5	17,5
Kościół			
Aprobata	69,8	78,8	-9,0
Poziom aprobaty "netto"	55,4	66,9	-11,5
Telewizja			
Aprobata	67,9	59,0	8,9
Poziom aprobaty "netto"	50,6	35,9	15,2
"Solidarność"			
Aprobata	65,3	58,8	6,5
Poziom aprobaty "netto"	48,2	38,0	10,2
Rząd, Rada Ministrów			
Aprobata	64,8	62,4	2,4
Poziom aprobaty "netto"	48,0	42,9	5,1
Wojsko			
Aprobata	48,0	54,6	-6,6
Poziom aprobaty "netto"	16,0	42,3	-26,3
MO i resort spraw wewnętrznych			
Aprobata	37,0	30,2	6,8
Poziom aprobaty "netto"	-4,1	1,0	-5,1
OPZZ			
Aprobata	30,3	31,9	-0,6
Poziom aprobaty "netto"	-1,4	-0,2	-1,2

Wśród młodzieży autorytety świata dorosłych zyskały mniejsze uznanie: premier T.Mazowiecki o 7,9%, Kościół o 8,8%. Również wojsko oceniają oni gorzej - dobrze pokazuje to różnica w poziomie aprobaty "netto" - 26,3. Częściej natomiast akceptują działalność Sejmu, Senatu oraz "Solidarności" (odpowiednio: o 11,0; 9,8; 6,5%). Rozkład aprobaty w różnych grupach socjodemograficznych podano w tabelach aneksu.

Spóbuujemy poddać analizie³ sposób, w jaki młodzi ludzie postrzegają instytucje i osobistości naszego życia publicznego (rys.1).

Otrzymany obraz świata polityki można rozpatrywać na dwóch wymiarach:

- pionowym - określonym przez polityczne usytuowanie w systemie władzy; wymiar ten wyraża instytucjonalną, organizacyjną bliskość lub dystans między różnymi podmiotami życia politycznego, rozpatrywaną w kategoriach władzy, sfer wpływów itp.,

- poziomym - wyrażającym orientację ideologiczno-programową.

Cechą charakterystyczną sposobu postrzegania świata polityki przez młodych jest konfiguracywność. Dają się wyróżnić cztery odrębne układy instytucji.

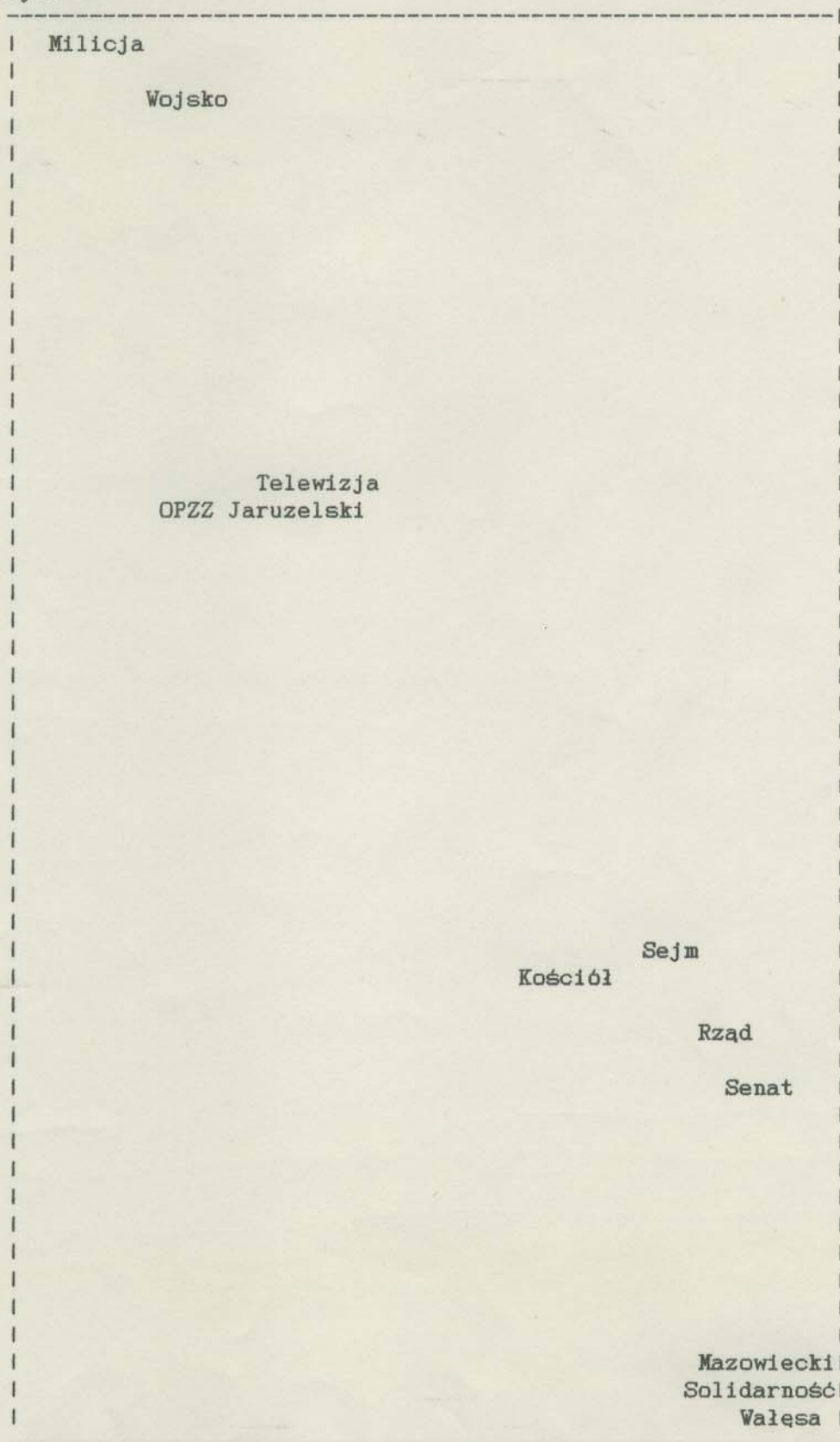
Pierwszy - tworzą milicja i wojsko postrzegane jako te struktury, które są dla młodych ludzi symbolem represyjności systemu politycznego.

Drugi - obejmuje OPZZ i prezydenta W.Jaruzelskiego. Podobieństwo w ich odbiorze wskazuje, iż mamy tu do czynienia z układem instytucji będących polityczną kontynuacją sił dominujących w systemie realnego socjalizmu. Znalezienie

---

³ Zastosowano metodę analizy czynnikowej, pozwalającą badać podobieństwa i różnice dokonywanych ocen, przy czym możliwa jest również prezentacja złożonego układu powiązań pomiędzy nimi w czytelnej, graficznej postaci.

Rys. 1

się w tej grupie telewizji może świadczyć o tym, że młodzież uznaje zachodzące w niej zmiany za niewystarczające, by zaliczyć ją do trzeciego układu.

Trzeci układ instytucji to obdarzone wysokim zaufaniem organy władzy ustawodawczej, wykonawczej oraz Kościół.

Czwarty stanowi "Solidarność" i jej przewodniczący postrzegani jako odmienny od rządowo-parlamentarnego ośrodek polityczny. Odmienność ta widziana jest tylko na wymiarze pionowym (instytucjonalno-organizacyjnym). Premier T.Mazowiecki jest odbierany bardziej jako człowiek "Solidarności" niż jako polityk kierujący pracami rządu.

Dla porównania przyjrzyjmy się teraz jak wygląda świat polityki dorosłych (rys.2).

Instytucje kreujące nowy ład polityczny - Senat, Sejm, "Solidarność", rząd oraz politycy: T.Mazowiecki, L.Wałęsa, L.Balcerowicz są postrzegani podobnie. Tworzą zatem w świadomości społecznej pewną całość instytucjonalno-personalną.

Podobnie też są percypowane podmioty sceny politycznej identyfikowane jako siły dawnego systemu: OPZZ, przewodniczący tej centrali A.Miodowicz oraz W.Jaruzelski.

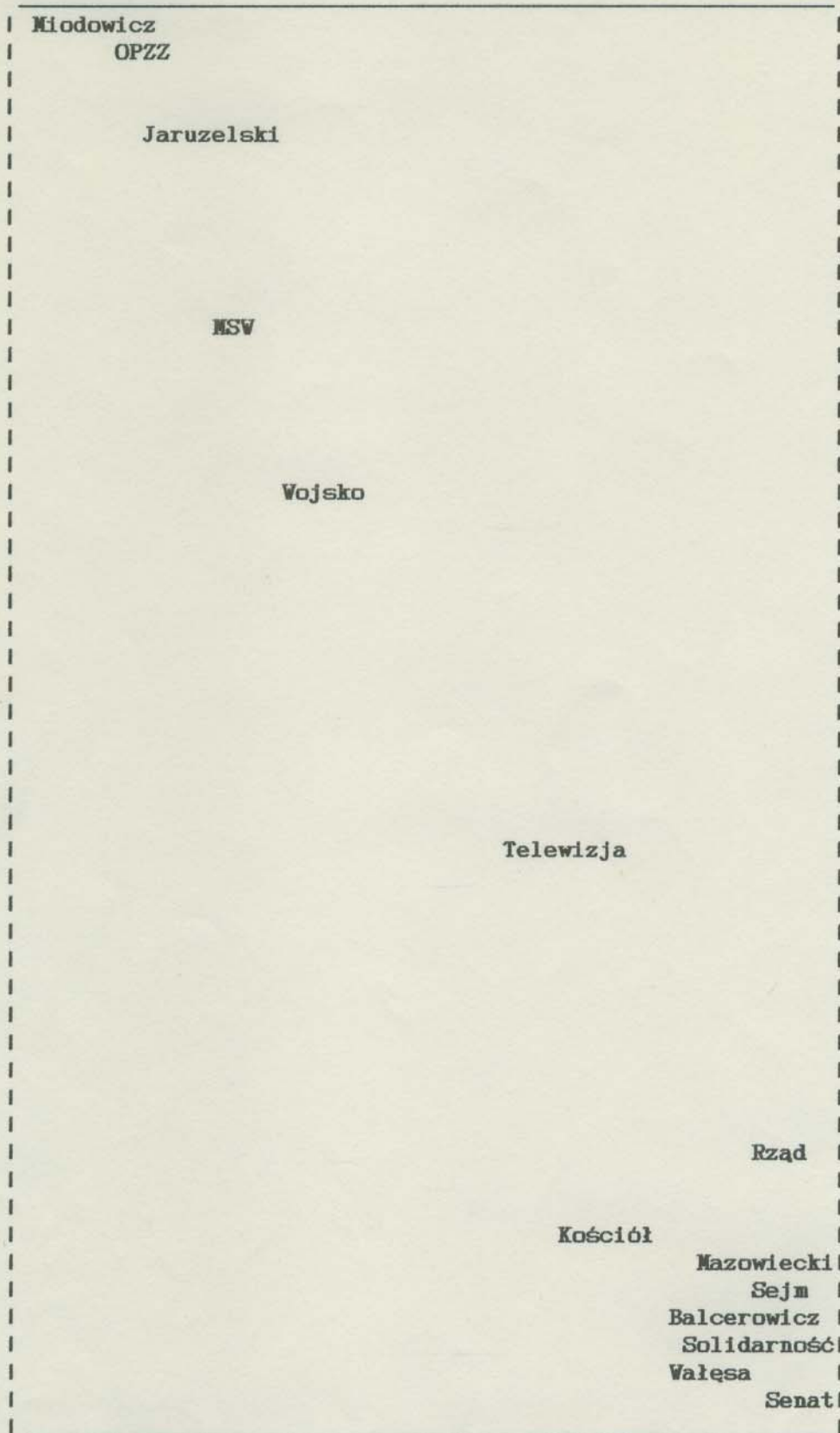
Nieco inaczej są odbierane instytucje dawniej silnie związane z ustrojem realnego socjalizmu; zdobywające obecnie samodzielną pozycję MSW i zajmujące tradycyjnie swoiste miejsce wojsko. Jednak oba resorty w świadomości społecznej nie należą ani ideowo ani organizacyjnie do rządowo-solidarnościowego układu sił reformatorskich.

Zestawiając ze sobą dwa różne światy, młodzieży i dorosłych, możemy stwierdzić, że:

- W świecie młodzieży występują cztery niezależne od siebie ośrodki instytucjonalno-ideowe.

- W świecie dorosłych mamy do czynienia z jednym głównym układem, obejmującym instytucje polityczne i polityków związanych z "Solidarnością" jako siłą społeczną, która przejęła

Rys. 2

rząd i zapoczątkowała budowę nowego systemu. Ponadto występują tu organizacje i politycy dawniej silnie związani ze sobą w układzie instytucji stanowiących podstawy realnego socjalizmu, a obecnie nie tworzące zwartego, spójnego układu instytucjonalnego.

x

x

x

Młodzież w podobnym stopniu jak dorośli aprobeuje instytucje i osobistości naszego życia politycznego, choć nieco w odmienny sposób postrzega świat ich powiązań.

Utrzymuje się odnotowywana od listopada '89 tendencja malejącej aprobaty społecznej wszystkich aktorów sceny politycznej.

ANEKS

Tabela 1. Młodzież. Ocena działalności rządu

w procentach

Charakterystyka badanych	Aprobata	Dezaprobata	Trudno powiedzieć
Ogółem	69	18	15
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	74	16	10
Kobiety	59	19	22
<u>Wiek</u>			
Do 17	47	24	30
18-20	69	17	14
Powyżej 20 lat	66	22	13
<u>Typ szkoły</u>			
Liceum ogólnokształcące	72	16	12
Technikum	77	15	9
Liceum zawodowe	71	14	16
Zasadnicza szkoła zawodowa	61	19	19
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	65	18	17
Miasto:			
5-20	69	19	12
21-100	71	16	13
powyżej 100 tys. mieszkańców	67	18	15
<u>Wykształcenie ojca</u>			
Podstawowe	61	19	20
Zasadnicze zawodowe	69	16	15
Średnie	67	21	12
Ponadśrednie	74	14	12
<u>Wykształcenie matki</u>			
Podstawowe	63	19	18
Zasadnicze zawodowe	64	18	18
Średnie	70	16	13
Ponadśrednie	75	15	9
<u>Przyn. ojca do gr. społ.-zaw.</u>			
Specjaliści	80	13	8
Pozostali umysłowi	76	13	11
Robotnicy wykwalifikowani	67	19	15
Robotnicy niewykwalifikowani	68	14	19
Rolnicy	61	19	21
Prywatni właściciele	66	23	11
Emeryci, renciści	63	21	16
Inne grupy zawodowe	69	15	17

Tabela 2. Młodzież. Ocena działalności premiera T. Mazowieckiego

w procentach

Charakterystyka badanych	Aprobata	Dezaprobata	Trudno powiedzieć
Ogółem	76	11	13
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	79	12	10
Kobiety	71	11	18
<u>Wiek</u>			
Do 17	62	20	17
18-20	77	11	12
20 i więcej lat	61	19	19
<u>Typ szkoły</u>			
Liceum ogólnokształcące	77	11	12
Technikum	82	6	12
Liceum zawodowe	80	7	13
Zasadnicza szkoła zawodowa	71	15	14
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	73	12	15
Miasto:			
5-20	78	8	13
21-100	78	11	12
powyżej 100 tys. mieszkańców	77	14	11
<u>Wykształcenie ojca</u>			
Podstawowe	70	14	17
Zasadnicze zawodowe	75	12	13
Średnie	83	8	9
Ponadśrednie	79	9	13
<u>Wykształcenie matki</u>			
Podstawowe	75	11	14
Zasadnicze zawodowe	73	11	15
Średnie	79	10	12
Ponadśrednie	78	11	11
<u>Przyn. ojca do gr. społ.-zaw.</u>			
Specjaliści	80	13	8
Pozostali umysłowi	79	8	13
Robotnicy wykwalifikowani	76	10	14
Robotnicy niewykwalifikowani	74	14	12
Rolnicy	72	12	16
Prywatni właściciele	94	2	4
Emeryci, renciści	63	20	17
Inne grupy zawodowe	78	10	12

Tabela 3. Młodzież. Ocena działalności prezydenta RP W. Jaruzelskiego
w procentach

Charakterystyka badanych	Aprobata	Dezapro- bata	trudno powie- dzieć
Ogółem	45	35	21
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	47	39	15
Kobiety	41	28	31
<u>Wiek</u>			
Do 17	36	43	21
18-20	45	33	22
Powyżej 20 lat	44	44	13
<u>Typ szkoły</u>			
Liceum ogólnokształcące	37	36	27
Technikum	48	34	18
Liceum zawodowe	48	28	24
Zasadnicza szkoła zawodowa	44	35	21
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	41	28	23
Miasto:			
5-20	51	31	18
21-100	41	42	17
powyżej 100 tys. mieszkańców	32	43	26
<u>Wykształcenie ojca</u>			
Podstawowe	49	24	27
Zasadnicze zawodowe	44	35	21
Średnie	43	38	19
Ponadśrednie	40	41	20
<u>Wykształcenie matki</u>			
Podstawowe	47	29	24
Zasadnicze zawodowe	45	33	22
Średnie	44	35	21
Ponadśrednie	39	41	19
<u>Przyn. ojca do gr. społ.-zaw.</u>			
Specjaliści	43	41	16
Pozostali umysłowi	48	36	17
Robotnicy wykwalifikowani	42	36	22
Robotnicy niewykwalifikowani	53	25	22
Rolnicy	47	30	24
Prywatni właściciele	33	42	24
Emeryci, renciści	38	41	21
Inne grupy zawodowe	53	25	23

Tabela 4. Młodzież. Ocena działalności NSZZ "Solidarność"

w procentach

Charakterystyka badanych	Aprobata	Dezaprobata	trudno powiedzieć
Ogółem	68	18	15
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	69	20	11
Kobiety	67	13	19
<u>Wiek</u>			
Do 17	48	26	26
18-20	70	16	14
Powyżej 20 lat	57	28	16
<u>Typ szkoły</u>			
Liceum ogólnokształcące	70	16	13
Technikum	72	15	13
Liceum zawodowe	73	11	16
Zasadnicza szkoła zawodowa	64	20	15
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	66	17	16
Miasto:			
5-20	72	18	11
21-100	71	17	13
powyżej 100 tys. mieszkańców	66	18	16
<u>Wykształcenie ojca</u>			
Podstawowe	62	21	18
Zasadnicze zawodowe	68	17	15
Średnie	70	16	15
Ponadśrednie	72	16	11
<u>Wykształcenie matki</u>			
Podstawowe	67	18	14
Zasadnicze zawodowe	66	16	17
Średnie	67	18	16
Ponadśrednie	76	16	8
<u>Przyn. ojca do gr. społ.-zaw.</u>			
Specjaliści	74	17	10
Pozostali umysłowi	74	14	12
Robotnicy wykwalifikowani	67	19	14
Robotnicy niewykwalifikowani	73	17	10
Rolnicy	62	18	20
Prywatni właściciele	72	16	13
Emeryci, renciści	65	18	17
Inne grupy zawodowe	67	16	17

Tabela 5. Młodzież. Ocena działalności przewodniczącego NSZZ "Solidarność"
L. Wałęsy

w procentach

Charakterystyka badanych	Aprobata	Dezaprobata	Trudno powiedzieć
Ogółem	68	18	14
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	68	20	12
Kobiety	66	17	18
<u>Wiek</u>			
Do 17	61	22	17
18-20	69	18	14
Powyżej 20 lat	56	22	22
<u>Typ szkoły</u>			
Liceum ogólnokształcące	67	19	14
Technikum	70	17	14
Liceum zawodowe	68	13	18
Zasadnicza szkoła zawodowa	67	20	14
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	67	18	15
Miasto:			
5-20	69	18	13
21-100	69	18	12
powyżej 100 tys. mieszkańców	66	18	15
<u>Wykształcenie ojca</u>			
Podstawowe	62	20	18
Zasadnicze zawodowe	69	18	13
Średnie	72	14	13
Ponadśrednie	67	18	14
<u>Wykształcenie matki</u>			
Podstawowe	65	19	15
Zasadnicze zawodowe	66	17	17
Średnie	68	18	13
Ponadśrednie	72	15	12
<u>Przyn. ojca do gr. społ.-zaw.</u>			
Specjaliści	64	25	11
Pozostali umysłowi	73	15	13
Robotnicy wykwalifikowani	69	16	15
Robotnicy niewykwalifikowani	74	15	12
Rolnicy	64	22	15
Prywatni właściciele	76	11	13
Emeryci, renciści	52	22	26
Inne grupy zawodowe	73	14	12

Tabela 6. Dorośli. Ocena działalności rządu

Charakterystyka badanych		w procentach		
		Aprobata	Dezaprobatą	Trudno powiedzieć
Ogółem	Ogółem	62,5	19,5	18,0
<u>Płeć</u>				
	Mężczyźni	65,5	19,8	14,7
	Kobiety	59,4	19,3	21,3
<u>Wiek</u>				
	Do 29	62,1	23,4	14,5
	30-39	66,7	16,1	17,2
	40-49	60,3	23,4	16,3
	50 i więcej lat	61,1	18,2	20,7
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
	Wieś	54,3	23,7	22,0
	Miasto	67,9	16,8	15,3
<u>Wykształcenie</u>				
	Podstawowe	52,9	22,8	24,4
	Zasadnicze zawodowe	58,9	21,4	19,7
	Średnie	70,2	17,7	12,1
	Wyższe	79,7	9,8	10,5
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
	Inteligencja	81,0	10,7	8,3
	Pozostali umysłowi	71,4	16,8	11,8
	Robotnicy handlu i usług	64,9	22,8	12,3
	Robotnicy wykwalifikowani	59,2	21,5	19,3
	Robotnicy do prac prostych	54,3	19,1	26,6
	Rolnicy indywidualni	48,8	28,4	22,8
	Prywatni właściciele	68,6	20,0	11,4
	Emeryci i renciści	63,3	15,9	20,8
	Pozostali niepracujący	63,5	18,2	18,2

Tabela 7. Dorośli. Ocena działalności premiera T.Mazowieckiego

w procentach

Charakterystyka badanych	Aprobata	Dezaprobata	Trudno powiedzieć
Ogółem	81,2	8,0	10,8
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	83,4	7,7	8,9
Kobiety	79,1	8,3	12,6
<u>Wiek</u>			
Do 29	79,4	12,1	8,4
30-39	83,1	6,1	10,8
40-49	81,2	8,6	10,2
50 i więcej lat	80,7	7,4	11,9
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	75,6	9,3	15,1
Miasto	84,7	7,3	8,0
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	73,5	9,8	16,8
Zasadnicze zawodowe	77,2	10,3	12,5
Średnie	89,1	5,7	5,1
Wyższe	92,3	3,5	4,2
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	88,1	6,0	6,0
Pozostali umysłowi	90,3	4,6	5,0
Pracownicy handlu i usług	91,2	3,5	5,3
Robotnicy wykwalifikowani	78,1	10,3	11,6
Robotnicy do prac prostych	79,8	11,7	8,5
Rolnicy indywidualni	70,4	10,4	19,2
Prywatni właściciele	77,1	8,6	14,3
Emeryci i renciści	83,8	6,2	10,1
Pozostali niepracujący	77,0	10,8	12,2

Tabela 8. Dorośli. Ocena działalności prezydenta RP W.Jaruzelskiego

w procentach

Charakterystyka badanych	Aprobata	Dezaprobatą	Trudno powiedzieć
Ogółem	46,7	30,3	22,9
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	45,8	33,2	21,0
Kobiety	47,6	27,5	24,9
<u>Wiek</u>			
Do 29	44,4	39,7	15,9
30-39	43,4	29,6	27,0
40-49	42,8	32,0	25,2
50 i więcej lat	52,3	26,3	21,4
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	46,6	26,4	27,1
Miasto	46,8	33,1	20,1
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	46,7	26,9	26,3
Zasadnicze zawodowe	42,2	33,3	24,4
Średnie	50,9	30,2	18,9
Wyższe	44,8	35,0	20,3
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	41,7	36,9	21,4
Pozostali umysłowi	50,4	28,6	21,0
Pracownicy handlu i usług	54,4	24,6	21,1
Robotnicy wykwalifikowani	40,8	36,9	22,3
Robotnicy do prac prostych	48,9	26,6	24,5
Rolnicy indywidualni	44,0	27,2	28,8
Prywatni właściciele	37,1	31,4	31,4
Emeryci i renciści	54,9	25,3	19,8
Pozostali niepracujący	41,9	37,2	20,9

Tabela 9. Dorośli. Ocena działalności NSZZ "Solidarność"

w procentach

Charakterystyka badanych	Aprobata	Dezaprobata	Trudno powiedzieć
Ogółem	58,8	20,8	20,4
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	60,8	21,6	17,7
Kobiety	56,8	20,1	23,1
<u>Wiek</u>			
Do 29	63,6	22,0	14,5
30-39	57,1	21,4	21,4
40-49	58,5	23,1	18,5
50 i więcej lat	58,4	18,7	22,9
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	55,9	20,4	23,7
Miasto	60,9	21,0	18,2
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	56,3	17,4	26,3
Zasadnicze zawodowe	56,4	23,3	20,3
Średnie	62,6	21,5	16,0
Wyższe	61,5	24,5	14,0
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	64,3	23,8	11,9
Pozostali umysłowi	60,9	22,3	16,8
Pracownicy handlu i usług	59,6	22,8	17,5
Robotnicy wykwalifikowani	59,2	20,2	20,2
Robotnicy do prac prostych	56,4	20,2	23,4
Rolnicy indywidualni	51,6	22,0	26,4
Prywatni właściciele	51,4	31,4	17,1
Emeryci i renciści	60,7	17,5	21,8
Pozostali niepracujący	60,1	21,6	18,2